Živa Kham Omahen

Feriae Graecae Latinaeque AD MMXVII

Poletje 2017 je bilo za klasično filologijo nepričakovano plodno. V približno treh mesecih so se odvili trije veliki dogodki, dva od njih letos prvič, namenjeni v prvi vrsti dijakom in učencem tretje triade, hkrati pa odprti za vse ljubitelje klasične filologije in antične kulture in civilizacije. Vsak od njih je prinesel svoje vsebine, svoje kamenčke in barve – in nastal je čudovit mozaik. Upamo, da bodo dogodki (p)ostali tradicionalni in da se jim v letu 2018 pridruži vsaj še Noč raziskovalcev.

DELFI

Poletna šola klasičnih jezikov v Delfih¹ je letos potekala drugič (prvič poleti 2016). Traja teden dni, namenjena je dijakom in profesorjem slovenskih in zamejskih gimnazij, organizirata jo Oddelek za klasično filologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani (krajše FF UL) in Društvo za antične in humanistične študije.

Evropski kulturni center v Delfih,² kjer poletna šola gostuje, je podrobneje opisal David Movrin v članku »Studenec besed: seminar o starogrški književnosti in kulturi v Delfih«.³ Prostor na udeležence deluje navdihujoče in sproščujoče, omogoča individualen stik z (antično) grško kulturo.

¹ Več na: <https://ff.classics.si/2016/02/20/poletna-sola-klasicnih-jezikov-v-delfih-2016/> (obiskano 21. nov. 2017) in <https://ff.classics.si/2017/02/08/poletna-sola-2017/> (obiskano 21. nov. 2017). Lanska je potekala med 25. junijem in 2. julijem 2016, letošnja med 24. junijem in 1. julijem 2017. Tukaj je objavljen tudi celoten program obojih Delfov.

² Spletna stran Evropskega kulturnega centra v Delfih: www.eccd.gr.

³ Keria 16, št. 1 (2014): 155–158.

Slika 1: Pela, 25. junij 2017 (foto Živa Kham Omahen)

DELFI 2016

SOB, 25. jun. 2016		SRE, 29. jun. 2016	
	Stobi: izkopanine	D	Atene: Akropola, Partenon, Erehtej, Schliemannova hiša, Muzej kikladske umetnosti; rt Sunion
D	Delfi, popek antičnega sveta		
NED, 26. jun. 2016		ČET, 30. jun. 2016	
D	Delfi: arheološko najdišče in muzej (dr. Rosina Kolonia)	P	Latinske besedne igre (Marko Kastelic)
PON, 27. jun. 2016		D	Antični motivi v moderni grški književnosti (Dragica Fabjan Andritsakos)
P	Klasična jezika in slovensko dvajseto stoletje (David Movrin)	D	Sokratov zagovor pri Platonu in Ksenofontu (Polona Strnad)
D	Antični epski junaki (Katjuša Kolar)		Kopanje
D	Rimska civilizacija v zrcalu literature	P	Antični odnos do stvarstva in bivanja (Dragica Fabjan Andritsakos)
	Kopanje	D	Dvojezičnost in stiki med jeziki v antičnem svetu (Jerneja Kavčič)
	Razmerje med staro in novo grščino (Jerneja Kavčič)	D	Sapfo, deseta muza
D	Mit o Argonavtih		
D	Odiseja	PET, 1. jul. 2016	
TOR, 28. jun. 2016			Solun: agora in forum, Arheološki in Bizantinski muzej
P	Pindarjeva poezija (Brane Senegačnik)	D	Skulpture s Partenona
D	Avtentična izgovorjava klasičnih jezikov (Jerneja Kavčič)		
D	Novejši trendi pri učbenikih klasičnih jezikov (David Movrin)	SOB, 2. jul. 2016	
	Kopanje		Prihod domov
P	Antična tradicija v srednjem veku: Hildegarda Bingenska (Sonja Weiss)		
D	Osnove novogrškega jezika (Dragica Fabjan Andritsakos)		
D	Grško gledališče		

Slika 2: Program prve Poletne šole klasičnih jezikov v Delfih, 25. junij–2. julij 2016

Program ima pravzaprav nekako dva dela: pot tja in nazaj na eni strani in bivanje v Delfih z ekskurzijami na drugi. Poletna šola je zasnovana izkustveno, namenjena je temu, da dijaki in profesorji antično Grčijo spoznavaajo *in situ* in doživijo v živo. Vožnjo z avtobusom krajšajo tematsko obarvana predavanja in filmi, ogledi muzejev in/ali najdišč ob poti in delavnice, v Delfih potekajo predavanja in delavnice, v Atene in v Tebe se gre na ekskurzijo.

Program poletne šole v Delfih je pripravljen tako, da se teorija (predavanja) in praksa (ogledi in delavnice) ves čas tesno prepletata, saj je ves čas možen intenziven stik s tisočletja starim izročilom, zdi se, kot da skoraj lahko čutimo antične Grke, da jih skoraj vidimo. Stanovati tako blizu antičnega preročišča in templjev pomeni, da jih lahko v prostem času tudi sam obišeš in jih doživiš vsakič znova, vsakič drugače.

Letos je šestintrideset dijakov skozi predavanja in delavnice spoznalo grško tragedijo in antično gledališče, stoiško filozofijo in Pindarjevo poezijo, osnove stare in nove grščine, izgovorjavo klasičnih jezikov in Kopitarjev odnos do grščine. Obiskali smo muzeje in arheološka najdišča v Peli, Delfih, Atenah in Solunu, Schliemannovo hišo v Atenah in tebanski arheološki muzej grške zgodovine.

DELFI 2017

D	SOB, 24. jun. 2017	D	SRE, 28. jun. 2017
	Delfi, popek antičnega sveta		Atene: Akropola, Partenon, Erehtej, Schliemannova hiša, Muzej kikladske umetnosti; rt Sunion
D	NED, 25. jun. 2017	D	Film/novogrški jezik
	Pela: arheološko najdišče, muzej		
D	Dokumentarni film o Delfih (Jonatan Rebec)		
P	PON, 26. jun. 2017	P	ČET, 29. jun. 2017
	Grška tragedija (Brane Senegačnik)		Antični umetnostni spomeniki (Polonca Zupančič)
P	Stoiško iskanje dobrega (Miha Debenak)	P	Gledališke podobe antičnih dram (Andreja Inkret)
P	Kopitar, Grki in grščina (Jerneja Kavčič)	P	Pindarjeva poezija (Brane Senegačnik)
	Kopanje		Kopanje
D	Delfi: arheološko najdišče, muzej	D	Literarni večer Pindarjevih pesmi (Brane Senegačnik)
D	Film/novogrški jezik		
P	TOR, 27. jun. 2017	D	PET, 30. jun. 2017
	"Avtentična" izgovorjava klasičnih jezikov (Jerneja Kavčič)		Solun: arheološki muzej, muzej bizantinske kulture, izkopanine
D	Akropola (Polonca Zupančič)		
P	Tragedija Ion in Delfi (Brane Senegačnik)		
	Kopanje		
D	Bojotija, Tebe: arheološki muzej		
D	Film/novogrški jezik		
			SOB, 1. jul. 2017
			Prihod domov

Slika 3: Program druge Poletne šole klasičnih jezikov v Delfih, 24. junij–1. julij 2017

Dijaki so se razveselili možnosti kopanja, učenja grščine (stare ali nove) in prostega potepa po Atenah. Zaželeli so si nekaj več ukvarjanja z jezikom in možnost priprave dramskega dogodka. Posebno doživetje je bil literarni večer Pindarjevih pesmi, ko smo se v trdi temi zbrali v parku in pod zvezdnatim nebom poslušali antične verze.

Slika 4: Delfi, 26. junij 2017 (foto Živa Kham Omahen)

ANDRONIK

*Andronicus*⁴ je poletna šola prevajanja iz klasičnih jezikov, namenjen je dijakom z osnovnim znanjem latinščine in/ali stare grščine, pa tudi latinistom in grecistom, ki jih zanimata to področje in delo v šolstvu. Predavateljem pomagajo študentje demonstratorji. Traja pet dni,⁵ poteka v Ljubljani, predavanja se odvijajo na Oddelku za klasično filologijo FF UL, prepletena so z različnimi ekskurzijami po Ljubljani.

ANDRONIK 2017

PON, 21. avg. Dokler in Wiethaler: dve slovarski zgodbi za uvod (Matej Hriberšek) Prevajalski milje: Narodna in univerzitetna knjižnica (Urša Kocjan) Uvod v delo z rokopisi (Marjan Rupret) Časovni stroj: Mary Beard, Rimljani Prvi koraki v prevajanje filozofskih besedil (Sonja Weiss) Samostojno delo: Katul/Sapfo	TOR, 22. avg. Delo s slovarjem: zahtevnejši pripomočki (Rok Kuntner) Prevajanje klasikov: Rimska tekmovalnost (David Movrin) Digitalne baze podatkov (Srečko Bončina) Časovni stroj: Michael Scott, Grki Prevajanje poezije (Brane Senegačnik) Samostojno delo: Ciceron/Platon	SRE, 23. avg. Uvod v epigrafiiko (Matej Petrič) Prevajanje klasikov: Krščanska spoštljivost (David Movrin) Uvod v arhivsko delo (Lilijana Žnidaršič Golec, Jure Volčjak) Časovni stroj: Podzemni Rim Prevajanje tragedije (Marko Marinčič) Samostojno delo: Plavt/Aristofan
ČET, 24. avg. Delo s klasičnimi besedili (Polonca Zupančič) Prevajanje klasikov: Klasicistična samozavest (David Movrin) Latinski napisi (Anja Ragolič) Časovni stroj: Knjižnica v Herkulaneju Prevajanje koledarja (Nada Grošelj) Samostojno delo: Livij/Ksenofont	PET, 25. avg. Problemi s književnostjo (Anja Božič) Delo s starimi tiski (Mateja Demšar) Prevajanje klasikov: Romantično potujevanje (David Movrin) Časovni stroj: Sapfo in nova odkritja Prevajanje komedije (Jera Ivanc) Samostojno delo: Gregor iz Naziana/Ambrozij	

Slika 5: Program prvega Andronika, 21.–25. avgust 2017

⁴ Več na: <https://ff.classics.si/2017/08/28/andronicus-2017-poletna-sola-prevajanja-iz-klasicnih-jezikov/> (obiskano 21. nov. 2017).

⁵ Letošnja poletna šola je potekala med 21. in 25. avgustom 2017.

FESTIVAL ZNANOSTI

Festival znanosti je prostor promoviranja in predstavitve znanosti zlasti učencem višjih razredov osnovne šole in srednješolcem, odprt pa je vsem, ki jih od blizu zanima znanost v najširšem pomenu besede. Traja tri dni, vsako leto gostuje pri drugi instituciji in prinaša preko sto najrazličnejših dogodkov, od predavanj preko delavnic in razstav do kavarne.⁶

Dr. Edvard Kobal⁷ je za radijsko oddajo Zanimivosti nočnega neba⁸ zapisal: »Festival znanosti je vsakoletna priložnost, da poklicni raziskovalci pritegnejo mlade in med njimi prepoznajo tiste, ki imajo potencial in voljo za delovanje v znanosti. Po drugi strani pa slovenski festival znanosti promovira odlične in v svetu že uveljavljene izkušene raziskovalce. Prav je, da jih spoznamo in razvijemo ponos nad tem, da pripadajo našemu narodu, a služijo v dobro vseh ljudi na planetu. Ena izmed trajnih nalog slovenskega festivala znanosti je tudi javna proslavitev velikih mislecev, znanstvenikov in inovatorjev, tako tistih, ki pripadajo ali so bili vpeti v slovenski etnični prostor, kakor tudi drugih, ki so naredili izjemno veliko za razvoj, mir ali sožitje med narodi. Na letošnjem festivalu se bodo tako udeleženci poklonili spominu na življenje in delo naravoslovca, podjetnika in mecena Žiga Zoisa, pravnika in filozofa Franca Samuela Karperja, misionarja, narodopisca in jezikoslovca Friderika Ireneja Barage ter inženirja raketne tehnike, Hermana Potočnika Noordunga. Od vrhunskih ustvarjalcev, ki so izšli iz drugih narodov pa irskemu kemiku Robertu Boyleu, švedskemu botaniku Karlu Linneju, italjanskemu znanstveniku Luigiju Galvaniju ter ameriškemu izumitelju Thomasu Alvi Edisonu. Program festivala sestavlja več sklopov: veselje, Zemlja, poštenost v znanosti, veliki ljudje znanosti, veselje s klasiko, mladi raziskovalci iz srednjih šol, 20 let slovensko-škotskega sodelovanja na področju popularizacije znanosti.«

Ena izmed novosti letošnjega festivala znanosti je bil sklop veselje z jeziki, znotraj katerega smo pripravili antični kotiček. Gospod Kobal, vodja organizacije festivala, je predlagal, naj se dogodki antičnega kotička odvijajo v svojem prostoru, kar se je izkazalo za odlično, saj nam je omogočilo zgoščeno druženje antikoljubcev in primerno ambientacijo. Trajanov steber, ki so ga v okviru antičnih dni 2017 izdelali učenci Osnovne šole Alojzija Šuštarja, gladiator v naravni velikosti, ki so ga v okviru projekta Emona 2000 izdelali učenci Osnovne šole Zalog, in izdelki učencev Osnovne šole Prežihovega Voranca so v suhoparno predavalnico Biotehnične fakultete vnesli ravno prav antičnega duha.

6 Celoten program 23. SFZ je dostopen na: <http://www.u-szf.si/wp-content/uploads/2017/06/Program-23.-sfz.pdf> (obiskano 5. dec. 2017).

7 Dr. Edvard Kobal je direktor Slovenske znanstvene fundacije.

8 Več o oddajah Zanimivosti nočnega neba: http://audio.ognjisce.si/oddaje/Dozivetja_narave (obiskano 15. dec. 2017).

Slika 6: Antični duh na 23. Slovenskem festivalu znanosti: emonski oltarček, antični zemljevid, gladiator in Trajanov steber (foto Živa Kham Omahen)

Pri snovanju programa in dogodkov z antično vsebino sem sledila načelom kvalitete pred kvantiteto, raznolikosti in pestrosti (vsebin, oblik, metod, zahtevnosti, trajanja/dolžine, izvajalcev), privlačnosti in zanimivosti za obiskovalce. Skušala sem razbrati želje, zanimanja in potrebe (in nanje odgovoriti) tako osnovnošolcev in srednješolcev na eni strani kot odraslih na drugi. Želela sem pridobiti za vsako starostno skupino nekaj primernih vsebin. Odziv kolegov klasičnih filologov in ljubiteljev antike me je zelo prijetno presenetil – razpoložljive ure so bile hitro napolnjene z vsebino. Sodelovalo je petnajst izvajalcev, ki so pripravili sedemnajst dogodkov (deset predavanj in sedem delavnic).

23. Slovenski festival znanosti: ANTIČNI KOTIČEK

PON, 25. sept. 2017		TOR, 26. sept. 2017		SRE, 27. sept. 2017	
9.00-9.30	ANTIČNA MITOLOGIJA ... (Lucija Krošelj Košec, Nataša Homar)	VENI, VIDI ... ALI URA Z JEZIKOM, KI GA JE GOVORIL CEZAR (Bojana Tomec)	MEDICINA & KOZMETIKA (Nataša Gaši)	UČNA URA V EMONI (Matej Prevc)	
9.30-10.00				SKOK V ANTIČNO GRČIJO (Maia Gril Juvan)	
10.00-10.30	OTVORITVENA	OŠ Alojzija Šuštarja (Doročaja Novak)	IZUMI (Dejan Češarek)	ODMEVI GLASBE IZ ANTIKE (Matej Prevc)	
10.30-11.00	SLOVESNOST			ANT. DEDIŠČINA V SR. VEKU (Sibil Gruntar Vilfan)	
11.00-11.30	KLASIČNA JEZIKA & NJUNI POTOMCI (Jerneja Kavčič)	PER VIAS ANTIQVAS (Tea Kranjc)	COLLOQUIUM LATINUM (Josh Rocchio)	Projekt DEBLAK (Rene Masaryk, Matej Draksler)	
11.30-12.00	GOVORIMO				
12.00-12.30	GRŠKO (Dragica Fabjan Andritsakos)				
12.30-13.00	RIMSKA VOJSKA (Mila Franca)				
13.00-13.30					
13.30-14.00					
14.00-14.30					
14.30-15.00					
15.00-15.30					
15.30-16.00					

Slika 7: Program Antičnega koticika na 23. Slovenskem festivalu znanosti, 25.–27. sept. 2017

Obiskovalci so spoznavali antiko skozi mitologijo, vojsko, medicino, kozmetiko, izume, glasbo, srednji vek, Cervantesa, projekt deblak in razmišljanje o klasičnih jezikih in njihovih potomcih. Preizkušali so se v prvih starogrških, latinskih in novogrških stavkih, alfabetu, tisti z nekaj znanja latinščine pa so se preizkusili tudi v latinskem klepetu.

Slika 8: Kozmetični in medicinski pripomočki (foto Živa Kham Omahen)

Prepojenost vsakdana z antičnimi vsebinami predstavlja svojevrstno intenzivnost, ki udeležencu ponuja nove razsežnosti in poglobljeno dožemanje že znanega. Take skoncentrirane oblike druženja ob antiki so dragocene, ker nas za kratek čas popeljejo v neki drug svet in nam tam odkrivajo nova obzorja, ker puščajo globoke sledi v človeku in gradijo nove vezi, ker tkejo mreže prijateljstev in znanja. Intenzivnost večdnevnega raznoliknega ukvarjanja z antiko v najširšem smislu omogoča medpredmetne in medgeneracijske povezave, ponuja globlji vpogled v klasična jezika, v njuno kulturo in civilizacijo, hkrati pa tudi približuje študij klasične filologije in raziskovanje antike mladim, ki se za poklic še odločajo.

FERIAS GRAECAS LATINASQUE AMAMUS – NON SCHOLAE SED VITAE DISCIMUS.